

นโยบาย ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ความยากจนในประเทศไทย

ปรีชา อุปโยคิน
วารุณีย์ ชุ่มแก้ว
บรรณาธิการ

เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2548
เรื่อง "บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการแก้ไขปัญหาคความยากจน"
วันเสาร์ ที่ 24 กันยายน 2548
ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2548 ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เรื่อง “บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการแก้ไขปัญหาความยากจน” โดยศูนย์บริการวิชาการและศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาได้รวบรวมองค์ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร บทความ แนวนโยบายหลักของภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน จากเว็บไซต์ต่างๆ ในเวลาอันจำกัด แต่ก็มีเนื้อหาสาระพอสมควรที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับทราบความเคลื่อนไหวทั้งด้านวิชาการที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับหนึ่ง

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเจตนาของรัฐบาลกำหนดให้ การขจัดปัญหาความยากจนเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องให้หมดไปในเวลาเร็วจากสังคมไทย การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นภารกิจที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนารูปแบบและกระบวนการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้กระบวนการทางการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน นับเป็นการเสริมสร้างทักษะความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้และสร้างโอกาส อันเป็น รากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดสัมมนาวิชาการประจำปี 2548 ในครั้งนี้เป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

24 กันยายน 2548

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 1 คำแถลงนโยบาย ของ คณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร	
นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม	1
นโยบายจัดความยากจน.....	5
นโยบายพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ.....	6
นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้.....	9
นโยบายบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	13
นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ.....	14
นโยบายพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.....	16
นโยบายส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม.....	18
นโยบายรักษาความมั่นคงของรัฐ.....	18
นโยบายตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ.....	20
ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความยากจนในประเทศไทย	
ความยากจนคืออะไร.....	21
การวัดความยากจนในประเทศไทย.....	22
ลักษณะของคนจน.....	34
สาเหตุของความยากจน.....	35
สาเหตุของความยากจนจากการวิเคราะห์โดยวิธีการประเมินปัญหาแบบมี ส่วนร่วม.....	40
แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนโดย สศช.....	42
ส่วนที่ 3 นโยบายลดความยากจนของรัฐ : อดีตและปัจจุบัน	
นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ.....	45
โครงการลดความยากจนในอดีต.....	48
นโยบายลดความยากจนในรัฐบาลปัจจุบัน.....	54
ส่วนที่ 4 รวบรวมความ การแก้ไขปัญหาความยากจน	
แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการแบบยั่งยืน จังหวัดน่าน จังหวัดนครพนม.....	69

ปัญหาคนจนและการแก้ปัญหาความยากจน	73
ชาติต่าง ๆ ในโลกเขียนกฎหมายแก้ความยากจนกันอย่างไร	82
มหาวิทยาลัยกับการวิจัยเพื่อแก้ความยากจน.....	84
สภาวะแวดล้อมด้านต่างๆ ช่วง 2546 - 2550.....	87
การแก้ไขปัญหาคความยากจน.....	98
น้ำ สุขาภิบาล ความยากจน มิติที่ไม่อาจขีดวงเฉพาะ.....	103
ความยากจน : ยุทธศาสตร์และแนวทางแก้ไขปัญหา.....	109
เปิดสถานการณ์ "ความยากจน" ก่อนไหมโรงแปลงสินทรัพย์เป็นทุน จัดทะเบียนคนจน	120
การณีกพลั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ในการแก้ปัญหา "ความยากจน".....	124
ปาฐกถาพิเศษ "ประเทศไทยใสสะอาดปราศจากคอร์รัปชั่นและยาเสพติด"	127